

Tytuł karty pracy: **Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej**

Temat: **I wojna światowa i jej konsekwencje**

Autor: **Tomasz Orzyszek**

Zespół roboczy: **Jiří Kupka, Zofia Chochołowska, Tomasz Orzyszek, Ondřej Šimik**

Grupa docelowa: **etap III**

KARTA ODPOWIEDZI:

Ćwiczenie 1.

Dopuszczalne są różne formy odpowiedzi według indywidualnego wyboru nauczyciela, ćwiczenie ma charakter przypomnienia i wprowadzenia do zasadniczej tematyki zajęć.

Ćwiczenie 2.

- a) W imieniu narodów monarchii austro-węgierskiej.
- b) Narody Austro-Węgier chcą uczestniczyć w utrzymaniu pozycji mocarstwowej przez swój kraj.
- c) Posiadanie pełnych praw politycznych i narodowych przez wszystkie narody Austro-Węgier; spełnienie konieczności ludowych w kierunku narodowym, kulturalnym i politycznym.
- d) Wybuch nowej wojny na Bałkanach; konflikt mocarstw europejskich, bunty narodów monarchii domagających się równouprawnienia z Niemcami austriackimi i Węgrami albo odłączenia się od Austro-Węgier; możliwy kryzys wewnętrzny po śmierci Franciszka Józefa.

Ćwiczenie 3.

- A. Bitwa pod Gorlicami – **1915**
- B. Przewrót oficerów polskich w garnizonie cieszyńskim – **1918**
- C. Kryzys w Mszanie Dolnej – **1914**
- D. Bitwa pod Kostiuchnówką – **1916**
- E. „Kryzys przysięgowy” w Legionach – **1917**

1 ... **C** ... 2 ... **B** ... 3 ... **A** ... 4 ... **E** ... 5 ... **B**

Ćwiczenie 4.

- a) Stosunek procentowy
 - A. całość grupy 65,23%
 - B. Cieszyn 79,59%
 - C. Dziedzice 73,68%
 - D. Trzyniec 78,57%
 - E. Frysztat 78,00%
 - F. Karwina 81,96%
 - G. Orłowa 93,1%
 - H. Bogumin 34,21%
 - I. Polska Ostrawa 20,73%

b) Napływ ludności z innych części Austro-Węgier (m.in. emigracja zarobkowa z Galicji); wielonarodowość regionu - nie wszyscy miejscowi uważali się za Polaków; miejscowi Polacy mogli już zostać zmobilizowani do armii austro-węgierskiej.

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej

Ćwiczenie 5.

1. Praca na mapie.
2. Ziemie:
 - A. Rzeczypospolitej Polskiej: **Cieszyn, Dziedzice**
 - B. Republiki Czeskiej: **Cieszyn, Trzinec, Frysztat, Karwina, Orłowa, Bogumin, Polska Ostrawa**
3. * Napływ ludności z innych części Austro-Węgier (zwłaszcza emigracja zarobkowa z Galicji); wielonarodowy charakter miejscowości – nie wszyscy mi uważali się za Polaków; miejscowi Polacy mogli już zostać zmobilizowani do armii austro-węgierskiej. W przypadku Polskiej Ostrawy – pograniczny charakter miejscowości (na granicy Śląska i Moraw).

Ćwiczenie 6.

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego brali aktywny udział w walkach podczas I wojny światowej. Niektórzy walczyli ochotniczo w Legionach Piłsudskiego tworząc w ramach II Brygady Legionów tzw. „Śląską kompanię”. Najmłodszym walczącym Legionistą, był urodzony w 1900 r. **Rudolf Halama**. Zdecydowanie więcej mieszkańców regionu walczyło w szeregach stacjonującego do wybuchu wojny w Cieszynie **100 pułku piechoty**. W szeregach tego pułku mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego walczyli m. in. w przełamaniu frontu rosyjskiego pod **Gorlicami**. Jednostką dowodził tam pułkownik **Franciszek Ksawery Lati-
nik**, który w wojnie 1919 r. kierował obroną Śląska Cieszyńskiego. Ze Śląska Cieszyńskiego pochodzili również austro-węgierscy lotnicy. Z Karwiny pochodził porucznik **Franciszek Peter (Franz Peter)**, który po 1918 r. służył w lotnictwie polskim jako najlepszy as myśliwski I wojny światowej spośród polskich pilotów biorących udział w tej wojnie.

Ćwiczenie 7.

Mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego w trudnym czasie I wojny światowej.

PROBLEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • „potencjał ludzki” (przywódcy, wojsko, młodzież, inteligencja, patriotyzm, poczucie polskości) • doświadczenie historyczne (powstania, martyrologia, rozwój kultury) • poparcie dla sprawy polskiej udzielone przez USA, Francję, Wielką Brytanię • 13. punkt Orędzia Wilsona • zapis w traktacie wersalskim dotyczący Polski • powrót Armii Hallera • uzyskanie okręgu przemysłowego, jakim był Górny Śląsk • uzyskanie dostępu do morza 	<ul style="list-style-type: none"> • zniszczenia wojenne • kraj zlepiony z trzech połówek • różny poziom rozwoju ziem pod zaborami • różnice w sposobie myślenia Polaków, żyjących pod zaborami • brak doświadczeń demokratycznych • przewaga rolnictwa • brak pracy • spekulacja • brak kapitału na inwestycje • hiperinflacja • wielonarodowość (traktat o mniejszościach narodowych) • wojny z sąsiadami (w tym wojna celna z Niemcami) • nacjonalistyczne dążenia Ukraińców
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • aktywny udział społeczeństwa w odbudowie • nieskrępowany rozwój życia kulturalnego • budowa demokratycznego państwa • sojusze międzynarodowe • budowa armii • zasoby surowcowe Górnego Śląska • dostęp do morza (budowa portu w Gdyni, stworzenie floty handlowej) • rozwój oświaty (pozyskanie kadr dla administracji państwowej i gospodarki) • plan Kwiatkowskiego • COP 	<ul style="list-style-type: none"> • trudny proces integracji trzech różnych obszarów • słabość systemu parlamentarnego • obalenie kolejnych rządów • przewrót majowy • ograniczenia swobód obywatelskich • kryzys gospodarczy • strajki • brak stabilnej waluty • brak sensownej reformy rolnej • konflikty na tle narodowościowym i religijnym • wzrost społecznego niezadowolenia • nasilenie komunistycznej propagandy • mieszanie się państw zachodnich w wewnętrzne sprawy Polski • porozumienie między Niemcami i ZSRR • postanie państw totalitarnych • niezdecydowania polityka państw zachodnich wobec Niemiec, które dążą do rewizji polskiej granicy zachodniej • konflikty z Czechosłowacją, Litwą i Ukraińcami

